
Alumna: Laura Muñoz Burgaya

Tutora: Natàlia Sevilla Damas

Traduction littérale interdite. Analyse des principaux motifs, cause des changements en la traduction

---

Presentació

Traduction littérale interdite sorgeix de l'interès i la curiositat personal que sempre he mostrat envers les llengües, i en especial el món de la traducció i la interpretació. Comparteixo la visió que té Anthony Burgess respecte al món de la traducció quan afirma: «Translation is not a matter of words only; it is a matter of making intelligible a whole culture». La llengua és només una petita mostra del gran abisme que separa dues cultures.

Els objectius essencials del treball han estat, a partir de l'anàlisi d'una traducció, concloure quins són els principals motius que obliguen el traductor a no fer ús de la traducció literal, així com aprofundir en aspectes com la història, les diferents formes de concebre la traducció, les competències que ha d'assolir la figura del traductor i el procediment pràctic que es duu a terme, entre d'altres.

Metodologia

El mètode que s'ha seguit per elaborar el treball consisteix en l'anàlisi d'un recull de capítols de la traducció catalana del llibre francès *Chagrin d'école*, en català *Mal d'escola*, escrit per Daniel Pennac i traduït per Joan Casas Fuster. En primer lloc s'ha fet una extracció de tots els canvis que s'han dut a terme en la traducció de l'obra,

---

Daniel Pennac
Chagrin d'école

és a dir, de totes aquells mots, estructures, frases i fins i tot paràgrafs que no han estat traduïts de forma literal. En segon lloc, s'ha dut a terme una anàlisi de les estratègies emprades, estudiades prèviament en el bloc teòric, alguns exemples de les quals serien el calc o el manlleu. En tercer lloc, s'ha realitzat una anàlisi sobre els motius que han obligat el traductor a fer ús de les estratègies de traducció: manca d'un mot equivalent, manca de sentit, manca de naturalitat, necessitat de reformular, necessitat d'informació, ús d'expressió fixa, altres i manca de motiu –entesa com a llicència pròpia. Finalment s'han estudiat els resultats obtinguts, valorant quins són els principals motius dels canvis en la traducció.

Cos del treball

El treball es divideix en dos blocs. D'una banda, el bloc teòric contextualitza el lector en el món de la traducció a través, principalment, de l'explicació de la traducció com a tal, la seva història, la tasca del traductor, les competències requerides, el procés de traducció, les diferents formes de concebre aquest procés, entre d'altres, i finalment els diferents tipus de traducció. L'acció de *traduir*, definida segons el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans com a «Escriure o dir en un llenguatge (allò que ha estat escrit o dit en un altre). *Traduir del francès al rus*», té els seus inicis en la Mesopotàmia, quan la traducció va prendre el rol de transmissor de cultura, i ha viscut una gran evolució fins a l'actualitat amb la incorporació de les noves tecnologies en aquest món.

D'altra banda, el bloc pràctic consta d'una breu explicació sobre l'autor i l'obra analitzades –*Chagrin d'école*, escrita per Daniel Pennac– i la posterior enumeració de capítols analitzats, així com la seva anàlisi i la seva posterior síntesi. En l'anàlisi es mostren els mots, frases o paràgrafs que han patit un canvi en el procés de traducció i es fa un comentari sobre l'estratègia emprada i els motius del canvi. Alguns dels recursos per dur a terme aquesta anàlisi han estat el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, el *Dictionnaire Larousse*, el *Diccionari Terminològic* del TERMCAT i el *Diccionari de Frases Fetes* de la Universitat Autònoma de Barcelona, entre d'altres. En la síntesi es recullen els resultats obtinguts i es fa una breu anàlisi de les seves possibles causes.

Conclusió

Els resultats obtinguts mostren que la causa principal dels canvis en la traducció és l'adaptació a la llengua i a la cultura d'arribada, seguida de la coherència del text. L'adaptació a la llengua i a la cultura d'arribada, també anomenada al llarg del treball «manca de naturalitat», recull un 35 % de possibilitats de ser una causa de canvi. Alguns exemples en són l'ordre de la frase (subjecte-verb i subjecte-adjectiu), l'ús d'expressions familiars i l'ús de mots coneguts.

La coherència del text, també anomenada al llarg del treball manca de sentit, necessitat de reformular, necessitat d'informació i ús d'expressió fixa, esdevé també una de les principals causes de canvi, amb un 31 % de probabilitat. Alguns exemples en són l'adhesió o supressió d'informació, l'ús d'expressions fixes o la reestructuració de paràgrafs per tal de fer la lectura més simple i lògica.

La cohesió del text, per la seva part, no és un dels principals motius de canvi, amb només un 2 % de probabilitat de ser-ho, cosa que porta a pensar que el fet de traduir un text no afecta la seva cohesió.

Aquests resultats posen de manifest la importància d'aconseguir que el text d'arribada sigui coherent i cohesionat i que s'adapti a la llengua i a la cultura d'arribada.

Bibliografia

Alexander Víktrovich Sadikov (2005). *La historia de la traducción como disciplina teórica*. – Anthony Pym (2008). *Teorías contemporáneas de la traducción*. – Antonio M. Ávila Muñoz (2001). *Lenguaje y contexto social: sociolingüística de urgencia para logopedas*. – B. Krémer (2016). *Initiation à l'interprétation*. – Cristina Gelpí Arroyo (2014). *Metodología de la traducción*. – Francesca Bartrina (2000). *Traducción, cultura i ideologia*. – Francesca Bartrina (2003). *Conceptes fonamentals per a l'estudi de la traducción*. – Francesca Bartrina (2001). *Lingüística aplicada a la traducción*. – Francesca Bartrina (2013). *Traducción i traductologia*. – Francesca Bartrina (2014). *Traducción de textos literaris*. – Gholamreza Shokrani (2014). *Interprétariat, entre pratiques et théories de la traduction*. – Jean Delisle (2003). *La historia de la traducción: su importancia para la traductología y su enseñanza mediante un programa didáctico multimedia y multilingüe*. – Marcos Cánovas Méndez (2012). *Introducción a la traducción de textos tecnológicos i a la terminología especializada*. – Marcos Cánovas Méndez (2012). *Traducción de textos periodísticos*. – Maria Presas Corbella; Cristina Gelpí Arroyo (2014). *La competencia del traductor*. – Maria Presas Corbella (2012). *Aspectes generals de la pràctica de la traducción*. – Maria Presas Corbella (2012). *Questions de la teoria de la traducción*. – Miguel Ángel Vega Cernuda (2007). *Apuntes socioculturales de historia de la traducción: del renacimiento a nuestros días*. – Mourad Zarrouk (2006). *Microhistoria e historia de la traducción*. – Rosa Estopà Bagot (2016). *Les aplicacions terminològiques*.
